

skrajšal. Prav je imel! Meni in še mnogim drugim bi moral vreči take in podobne vzdihne za izgubljeno mladostjo — v koš!

Šolske ure so mi bile tisto dopoldne kakor večnost. »Vrtec« bi bil imel rad neprestano v rokah, da bi gledal in spet in spet bral svoji dve pesmi. Kakor v sanjah začarano se mi je zdelo vse in neverjetno. Takega veselja in zadovoljstva nisem pozneje pač nikdar več užil.

*
*
*

Te spomine sem vam napisal, mladi prijatelji okoli »Vrtca«, ker upam, da vzbudijo v vas še večje veselje do knjige in opogumijo na pisateljevanje mogoče tega in onega, ki mu dobro teče pero. Koliko pesnikov in pisateljev je vzgojil ravno »Vrtec« v svojih petdesetih letih! In še petdeset let in še več misli živeti in učiti in razveseljevati slovensko mladino.

Leta gredo in s seboj jemljejo, kar je starega. Treba bo novih moči, novih delavcev, ki bodo kopali in negovali grede v »Vrtcu«. Učite se pridno, nasledniki naši, in pripravljajte se že sedaj, ker tudi na vas pride vrsta, da se postavite!



Pri osah.

Tone Tonejevič.

Ara gre na deset. Pastirji so prignali domov, in Mikličev Tonček je odšel že z motiko na rami pobijati trde kepe po njivi. Tudi Burnikov Francek je poiskal malice, pa poletel k domačim na polje. Kar se priplazita za njim od druge strani izza vogla Srakarjev Martin in Lužarjev Jaka, največja poredneža v vasi, in mu svetujeta, naj ostane doma, saj je polje daleč, in kar on naredi, itak ni nič vredno.

»Francek! Jaz pa vem [za osel« mu zašepeče zapeljivo Martin, cvet potepinov.

»Pojdimo jih dražit! Še nobenih nismo pokončali letos! Kje pa so?« dé Lužarjev,

»Jaz pa vem še za sršene! Toda danes so mi oče ukazali, naj pridem za njimi na njivo, da jim vodim vole. Zato ne morem z vama,« reče odločno Francek.

»Jej, še dve uri je do južine! Kaj boš pa naredil v tem času? Še vinarja ne bo vredno. In na njivi imaš brata Jožka! Naj pa on vodi, saj ima bolj čas kot ti. Ti si se že s kravami ubijal, on pa nič. Razentega je on že na njivi, ti boš moral pa šele tja. Radi tebe pa tudi njiva ne bo ostala nerazorana.«

Tako je modroval Srakarjev Martin in dokazoval dobremu Francku, da ga lahko pogrešajo na njivi.

Tudi Lužarjev Jaka ni bil nič boljši:

»Lej, solnce je vroče, da bi se človek raztajal. Pojdimo rajši dražit ose, da jih pobijemo. To je tudi delo! Do opoldne smo gotovi. Ali močne so, in delo ne bo lahko.«

»O, koliko osjakov sem jaz že pomečkal in posmodil, pa me je pičila samo šele ena!« reče nekako ponosno Francek in pokaže, da ga že malo mikajo ose.

»Jaz grem. Če nočeta vidva, pa tukaj ostanita!« dé kratko Martin in se okrene.

»Jaz tudi grem,« se odreže Jaka in jo pobere za njim.

»Kje pa vesta za-nje?« zavpije za njima neodločni Francek.

»Z nama pojdi, pa boš videl!«

Francek zapre vežo in steče za tovarišema. Urno jo mahajo po stezici v Hostnikov travnik. Pogovor jim teče gladko, in nič drugega jih ne skrbi kakor to, kako bi srečno pokončali vse ose.

Kmalu so na travniku. Francek radovedno povpraša, kje da so, toda zapeljivca mu nočeta nič povedati. A kmalu ugleda ose Francek sam in vesel vzklikne:

»Joj, kako lete! Teh pa ne bomo!«

»V tleh so — in ene same mišje luknje naj ne zamašimo!« vzklikne Jaka posmehljivo. »Kar brž se pripravimo, in preden bo četrta ure, že ne bomo slišali nobene več brenčati!«

Sedaj še-le postane Francek živ in se obrača prav urno. Brž nasvetuje, naj gre eden po ilovice, da se luknja zamaši, sam pa odide k potoku po klobuk vode; da ose zalije.

»Da jih lažje pobijemo, pa narežem in nalomim jaz med tem hojevih vej!« reče oblastno Martin, ker se mu ne ljubi ne po vodo, ne po ilovico.

Kmalu imajo fantje vse pripravljeno, in le še naskočiti je treba. Ose se pa ne zmenijo za napadnike in urno letajo druga za drugo iz luknje in zopet nazaj.

»Tako letajo kot roj. Jaz jim ne upam zadelati vhoda,« pravi Jaka. »Hembrano nas bodo nagnale!«

»Daj pa meni blato,« reče bahato Srakarjev. »Glej, takole se zamaši luknja! Ti, Francek, bodi pripravljen in pobijaj, če bode treba.«

Rekši vzame Srakarjev blato v roke, se bliža počasi luknji in — čof, že je zadelana!

»Zdaj pa brž na delo, dokler še ni pašnic!«

Martin zasadi debelo prišteno palico v tla. Nekoliko časa jo tišči, pa hipoma zdrkne palica sama dalje — znamenje, da je zadel ravno v osje gnezdo. Brž potegne palico vun, Jaka pa vlije iz klobuka vode v luknjo. Francek pa drži v privzdignjeni desnici hojevo vejo, pripravljeno, da udari.

»Br, br, br!« zabrenče tedaj ose, toda voda jim ne dovoli prostosti. Toda klobuk je skoraj prazen, in luknja ne še zadelana. Pašnic je pa že vse rumeno naokoli. Vedno nemirnejše postajajo ose in srditejše.

»Kaj se boš bal pašnic, saj niso nič...« pravi eden.

»Av, av, a-a-av, me je že, me je že!« zajoka drugi in privzdiguje nogo, iskaje žela, da ga iztrebi.

»Tecimo! Lej, tam-le gredo ose iz tal. Bežimo!« zavpije tretji, in vsi se spusté v beg, za njimi pa cel roj osâ.

Vsi teko, kar jih nesó noge. Otepajo se po obrazu, mahajo z rokami, toda razdražene ose se ne dajo odgnati. Jaka se zavalí kar v bližnji grm in osam srečno uide, samo na čelu ga je malo oprasnilo. Tudi Francek jo izvozi, a Martin se jih kar ne more otrebiti. Kakor divji leta okoli grmovja in se izkuša iznebiti neljubih prijateljic, a se jih ne more. Že ga je usekala ena na zgornjo ustnico, ena nad oko in še ga preganjajo. Besen se zažene v grm in obstoji na drugi strani. »Br, brrr!« brenci še ena nekje, toda ne more prav vedeti, kje je. Posluša in posluša, toda zaman. Kar se zgane in z vso silo jo pomečka za srajco.

»Me je že zopet, me je že zopet!« vpije žalostno tovarišema.

»Mene je že tudi. Še dve!«

»Mene pa nobena!«

»Pomaĝat, pomaĝat!« se zopet zadere Srakarjev Martin. »Za srajco imam eno. Brž tecita, brž, joj!«

Pa začne Martin zopet mencati srajco, potem jo pa ureže naprej. Ves spehan pridrvi do tovarišev in zaihti:

»Dve sta me! Juj! Glej, ta-le me je ravno na rebra!« To rekši odgrne srajco na prsih in pokaže črno-krvavo piko na platnu. Tam jo je zmečkal.

»Danes so bile pa hude! Glej, kri ti je pritekla na ustnici,« dé pomilovalno Jaka.

»Zdaj je že dobro, da me le huje niso! Malo me pa vseeno jezi, da jih mi nismo zmogli, saj smo še vsake.«

»Saj ni bilo mogoče! Da niso imele dveh lukenj, bi jim bili že pokazali. Jih bomo pa jutri. Le počakajo naj!« pravi Francek.

Tako modrujoč se bližajo potepuhi domov. Vsi imajo dovolj in kaj čemerno se drže. Najmanj pa govori Burnikov Francek. Skrb in slaba vest ga zadržujeta, da ostane precej zadaj.

»Zakaj si pa rinil z nama, saj te nisva silila,« se mu roĝata tovariša zdaj.

»Le pojdiva, kamor hočeta, nikoli več ne grem z vama,« pravi Francek in še bolj zaostane.

V hipu se pa oglasi moški glas — bili so Burnikov oče:

»Toliko dela, pa doma pohajkuješ?«

»Saj grem takoj vodit!«

»Seveda sedaj, ko je že vse podelano. Ali ti nisem rekel, da pridi takoj na njivo, ko priženeš domov. Kaj pa poslušáš tadva lenuha? Vidiš jih, grdobe nemarne!«

»Saj bom ubogal, oče,« prosí Francek in začne pripovedovati, da ga je ena osa pičila in da ga hudo boli.

»Nič!« — pravijo oče. »Prav ti je. Čakaj, zjutraj si ti ležal pri kravah, popoldne greš pa z nami na njivo, in Jožek bo gnal. Ves dopoldne je delal otrok, ti pa, tak hlapec, se tu potepaš! Ti, seme, ti táko!«

Medtem sta izginila Srakarjev in Lužarjev za Burnikovo hišo.

Takoj po južini pa je moral Francek prepustiti pašo bratu Jožku in iti na polje, kjer so ga držali oče trdo do pozne noči.

Pa tudi voditelj lenuhov ni ostal oni dan brez kazni: hudo je otekel. Zgornja ustnica mu je visela dol kakor cokla. Na eno oko ni videl nič, na drugo pa slabo, in tudi levo lice je bilo precej obilno.

Marsikdo je privoščil lenuhu to lepoto. Najbolj pa njegov prijatelj, Lužarjev Jaka, ki iz hudega boja z osami ni odnesel hujše rane nego malo prasko na čelu.



Janko Polák:

V gozdu.

Drobna gozdna ptičica
je na vejo sela,
drobna gozdna ptičica
pesem je zapela.

Pela pesem je lepo
šmarnici dehteči,
pela pesem je lepo
o mladostni sreči.

Pesem gozdne ptičice
mi je v srce segla.
V dušo mojo pa je z njo
žalost težka legla.

